

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 175/04

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2004 v senáte prerokoval sťažnosť B. B., R., zastúpenej advokátkou JUDr. E. K., B. B., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 133/02 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo B. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 133/02 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Dolný Kubín prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 133/02 konal bez zbytočných prietahov.

3. B. B. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je jej Okresný súd Dolný Kubín povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Dolný Kubín je povinný uhradiť B. B. trovy právneho zastúpenia vo výške 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. E. K., B. B., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 26. mája 2004 prijal na ďalšie konanie sťažnosť B. B., R. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej tvrdila, že postupom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 133/02 bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Sťažovateľka okrem vyslovenia porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, zaplatiť jej primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk a úhradu trov konania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa čl. 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

Vo veci okresného súdu vedenej pod sp. zn. 7 C 133/02 ústavný súd zistil z obsahu sťažnosti a jej príloh, z vyjadrenia účastníkov konania a obsahu spisu sp. zn. 7 C 133/02, že žaloba v tejto veci bola podaná okresnému súdu 15. marca 2002. S výnimkou dvoch výziev z 1. decembra 2003 - právnej zástupkyňi žalobkyne na oznámenie ceny predmetu poplatkového úkonu, resp. žalovanému na vyjadrenie sa k žalobe - okresný súd vo veci samej nekonal.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa odseku 2 citovaného článku ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa odseku 3 citovaného článku ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené podľa odseku 1 citovaného článku ústavy, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa a) právnej a faktickej zložitosti veci, pričom zohľadňuje aj to, o čo ide sťažovateľovi pri uplatňovaní základného práva na súdnu ochranu, b) správania účastníka konania, c) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

Predmetom konania, ktoré začalo podaním žaloby okresnému súdu 15. marca 2002, je ochrana tretej osoby v exekučnom konaní (sťažovateľky), ktorá spočíva v nároku na vylúčenie hnuiteľnej veci - osobného motorového auta zo súdnej exekúcie podľa § 55 Exekučného poriadku. Z obsahu žaloby vyplýva, že sporné auto bolo „zablokované“ na základe úkonu súdneho exekútora 19. apríla 2001, a preto je sťažovateľka obmedzená v dispozícii s týmto autom.

Spory o vylúčenie veci zo súdnej exekúcie podľa § 55 Exekučného poriadku nie sú zásadne skutkovo a právne zložité. V danom prípade treba uviesť, že žalovaná poisťovňa vo vyjadrení k žalobe uviedla, že ak sťažovateľka predložila relevantné listinné dôkazy o jej vlastníctve, nebude namietat' proti vylúčeniu auta zo súdnej exekúcie. Z toho vyplýva, že okresnému súdu, ak by bol vo veci konal, nebránila žiadna skutková a právna komplikovanosť v postupe bez zbytočných priet'ahov. Napokon okresný súd ani nenamietal skutkovú alebo právnu zložitost' prejednávaneho sporu o vylúčenie veci z exekúcie.

Súčasne však treba povedať, že v takýchto sporoch, ktoré majú základ v exekúcii a ich účelom je ochrana tretích osôb v exekúcii, je nevyhnutné, aby súdy postupovali so zreteľom na obmedzenie vlastníckeho práva ako jedného zo základných práv (čl. 20 ods. 4 ústavy) s osobitným urýchlením tak, aby takéto obmedzenie, ak je neopodstatnené, trvalo čo najkratšie, prípadne aby bolo zrejmé, či judikovanú povinnosť možno vymáhať aj z veci, o ktorej tretia osoba tvrdí, že patrí jej, a nie povinnému.

Ústavný súd však po zistení, že od podania žaloby okresnému súdu 15. marca 2002 nedošlo k žiadnemu úkonu súdu, okrem odoslania výziev z 1. decembra 2003, ako aj po stanovisku okresného súdu, ktorý uznáva zbytočné priet'ahy, nepovažoval za potrebné ďalej analyzovať citované kritériá. Ústavný súd preto bez ďalšieho dospel k záveru, že nečinnosťou okresného súdu, ktorá bola jedinou významnou príčinou zbytočných priet'ahov v konaní pred okresným súdom, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd ešte pripomína, že sťažovateľka sa žiadnym spôsobom nepričinila o taký stav konania, aký bol zistený v konaní pred ústavným súdom, a platí to aj napriek výzve na zaplatenie súdneho poplatku, ktorá bola sťažovateľke zaslaná viac ako po 19 mesiacoch od podania žaloby, hoci súdu nebránilo takto postupovať (ide o jednoduchý úkon) v primeranejšej lehote.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 7 C 133/02 konal bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk. Ústavný súd vychádzajúc zo svojej stabilizovanej judikatúry dospel k záveru, že stav konania v jej veci je taký, že sťažovateľka oprávnene trpí pocitom nielen právnej, ale aj faktickej neistoty, a súčasne je obmedzená vo výkone svojho vlastníckeho práva neprimerane dlhú dobu. Stav konania je v skutočnosti taký, aký bol v roku 2002 po podaní žaloby. Nečinnosť súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu ničím ospravedlniť a ústavný súd nemôže v súlade so svojou konštantnou judikatúrou zohľadniť ani argument okresného súdu o nadmernej zaťažnosti konajúceho sudcu a nedostatok sudcov na okresnom súde, pretože tieto skutočnosti nemôžu zakladať dôvod na porušovanie základného práva sťažovateľky.

Preto ústavný súd priznal sťažovateľke 30 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá vyjadruje dôsledky porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania úspešnej sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania v hodnote 9 342 Sk za dva úkony právnej služby v hodnote 4 534 Sk (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie podania). Základom za dva úkony právnej služby bola nominálna

mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk. Ústavný súd súčasne priznal právnej zástupkyni sťažovateľky dvakrát náhradu režijného paušálu po 136 Sk (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).